

खाजगी शिक्षण संस्था / सार्वजनिक ट्रस्ट
यांच्यामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या
औषधनिर्माण शास्त्र अभ्यासक्रमांच्या
विद्यार्थ्यांना शासकिय रुग्णालयामधील
खाटा, प्रशिक्षण / प्रात्यक्षिक अनुभवासाठी
वापरण्यास परवानगी देणे व त्यासाठीचे
शुल्क निश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रखासं-२०१९/प्र.क्र.३१९/आरोग्य-३
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत,
लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई-४०० ००९.
तारीख: ०२ मार्च, २०२०

वाचा -

- १) शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक-एचएसजी १६९०/प्र.क्र.९६/आरोग्य-३,
दिनांक- ०३.०८.१९९०.
- २) शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक-संकिर्ण २०१३/प्र.क्र.३०७/आरोग्य-३,
दिनांक- ०३.०८.२०१३.
- ३) शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक-संकिर्ण २०१३/प्र.क्र.२२९/आरोग्य-३,
दिनांक- ०३.०९.२०१३.
- ४) आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक- संआसे/कक्ष-३/METs Institute
Nashik/१४७४०-४२/१९, दिनांक-१८.१२.२०१९.

प्रस्तावना -

खाजगी शिक्षण संस्था / सार्वजनिक ट्रस्ट यांच्यामार्फत शासन मान्य विविध प्रकारचे वैद्यकिय ,
औषधशास्त्र व निमवैद्यकिय अभ्यासक्रम राबविले जातात. सदर अभ्यासक्रमांच्या विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण /
प्रात्यक्षिक अनुभवाकरीता पुरेशा खाटांनी सुसज्ज अश्या रुग्णालयाची आवश्यकता असते. खाजगी
शिक्षण संस्था /सार्वजनिक ट्रस्ट यांचे अभ्यासक्रम सुरु करण्याचे वेळी स्वतःच्या मालकीचे पुरेशा
खाटांनी सुसज्ज रुग्णालय उपलब्ध नसल्यास, अश्या संस्था त्यांच्या संस्थेतील विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण /
प्रात्यक्षिक अनुभव मिळण्याकरीता शासकिय रुग्णालयामधील खाटा वापरण्यास परवानगी देण्याची

विनंती शासनास करतात. संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये खाजगी संस्थांमधील विद्यार्थ्यांना शासकिय रुग्णालयातील खाटा वापरण्यास परवानगी देण्याबाबतची कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. तसेच संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयान्वये शुल्क निश्चिती करण्यात आली आहे. सदर धोरणात इतर अभ्यासक्रम समाविष्ट नसल्याने त्यात सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचारधीन होती. त्याप्रमाणे पुढील निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय-

खाजगी शिक्षण संस्था / सार्वजनिक ट्रस्ट यांच्यामार्फत शासन मान्य विविध प्रकारचे वैद्यकिय , निमवैद्यकिय अभ्यासक्रम, औषधनिर्माण शास्त्र व त्याअनुषंगाने असलेल्या अभ्यासक्रमांच्या विद्यार्थ्यांकरीता प्रशिक्षण/प्रात्यक्षिक अनुभवाकरीता आरोग्य विभागातर्गत रुग्णालयामधील खाटा प्रशिक्षणासाठी वापरण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून परवानगी देण्याचा निर्णय शासन घेत आहे.

- १) भारतीय आयुर्विज्ञान परिषदेने निर्धारित केलेल्या वैद्यकिय प्रवेशक्षमतेकरीता एखादया महाविद्यालयास देण्यात आलेल्या रुग्णखाटांची संख्या वगळून उर्वरीत रुग्णखाटा केवळ एका खाजगी शैक्षणिक संस्था / सार्वजनिक ट्रस्ट मार्फत चालविण्यात येणाऱ्या औषधनिर्माणशास्त्र अभ्यासक्रमांच्या विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण / प्रात्यक्षिक अनुभवासाठी वापरण्यास शासनातर्फे परवानगी देण्यात येईल.
- २) सदर परवानगी भारतीय औषध निर्माणशास्त्र परिषदेने संबंधित अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या प्रवेश क्षमतेसाठी आणि त्यांनी निश्चित केलेल्या अटींची शासकिय रुग्णालयाकडून पूर्तता होत असल्यास देण्यात येईल.
- ३) शासकिय रुग्णालयामधील रुग्णखाटा वापरण्याची परवानगी भारतीय औषधनिर्माण परिषदेने निश्चित केलेल्या कालावधीसाठी किंवा कमाल ३ वर्षांच्या कालावधीसाठी देण्यात येईल व कराराचे नूतनीकरण दर ३ वर्षांनी करण्यात येईल. सदर नूतनीकरण करण्यापूर्वी संबंधित औषधनिर्माण शास्त्र महाविद्यालयाचे आरोग्य संचालनालयाच्या माध्यमातून संबंधित अकृषी विद्यापीठाच्या सहकार्याने निरीक्षण करणे बंधनकारक राहील.

- ४) रुग्णालयातील खाटा शासकिय वैद्यकिय महाविद्यालयाने प्रशिक्षणासाठी मागीतल्यास केल्यास संस्थेसोबतचा करार संपल्यानंतर कराराचे नूतनीकरण करण्यात येणार नाही.
- ५) शैक्षणिक प्रयोजनाकरीता देण्यात येणाऱ्या रुग्णखाटाकरीता प्रति विद्यार्थी प्रतिदिनी आकारावयाचे शुल्क पुढीलप्रमाणे राहिल.

अ.क्र.	अभ्यासक्रम	प्रति विद्यार्थी/प्रति दिन/ प्रति खाट प्रशिक्षण शुल्क
१.	Diploma in Pharmacy (D.Pharm)	रु.१००
२.	Bachelor in Pharmacy(B.Pharm)	रु.२००
३.	Master in Pharmacy(M.Pharm)	रु.३००
४.	Doctorate in Pharmacy(Pharm D.)	रु.४००

- ६) सदर शुल्कामध्ये प्रतिवर्षी मूळ शुल्कावर १० टक्के वाढ करण्यात येईल व त्यानुसार १० टक्के वाढीव दरासह करार करणे संबंधित संस्थेस बंधनकारक राहिल.
- ७) संस्थेने पुढील प्रत्येक ३ महिन्यांच्या कालावाधीचे शुल्क पहिल्या महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत जमा करावे. अधिकांनी / रुग्णालय प्रमुखांनी प्राप्त शुल्काची रक्कम रुग्णालयाच्या स्वीय प्रपंजी खात्यात / जिल्हा कोषागार कार्यालयात जमा करावी. विहित शुल्क विहित कालावधीत न भरल्यास अथवा विलंब केल्यास त्यावर प्रतिदिनी प्रति विद्यार्थी २५ रुपये विलंब शुल्क आकारण्यात येईल. सदर शुल्क भरणा करण्यासाठी विलंब कालावधी कमाल ३० दिवसाचा राहिल. त्यानंतरही दंडाची रक्कम व शुल्काची रक्कम ३ महिन्यात न भरल्यास करार रद्द करण्यात येईल. खाटा वापरण्याच्या कालावधीत शासनाने सुधारीत शुल्क ठरविल्यास त्या दिनांकापासून सुधारीत शुल्क संस्थेवर बंधनकारक

राहिल, तसे न केल्यास ही व्यवस्था रद्द करण्यात येईल व याबाबतचा शासनाचा निर्णय अंतिम राहिल.

- ८) संस्थेने करारातील कोणत्याही अटीचे उल्लंघन केल्यास त्यांना दिलेली परवानगी त्वरीत रद्द करण्यात येईल व तदनंतर सदर संस्थेस शासनाकडील कोणत्याही आरोग्य संस्थेतील रुग्णालयातील रुग्णखाटा प्रात्यक्षिक प्रयोजनार्थ देण्यात येणार नाहीत.
- ९) संस्थेस विद्यार्थ्यांसाठी प्रशिक्षणासाठी सुविधा वापरताना शासकिय रुग्णालयातील विशेषज्ञ, वैद्यकिय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या सेवा वापरता येणार नाहीत. याबाबतची व्यवस्था संस्थेने स्वतः करणे बंधनकारक राहिल.
- १०) संस्थेने प्रशिक्षण सुविधेचा वापर करताना शासकिय रुग्णालयातील आंतरीक सुरक्षेस , रुग्णसेवेस तसेच रुग्णालय प्रशासनास कोणतीही बाधा पोहचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. प्रशिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांकडून वैद्यकिय निष्काळजीपणा घडल्यास सर्व कायदेशीर जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल.
- ११) ज्या अभ्यासक्रमासाठी प्रशिक्षण सुविधा वापरण्यास परवानगी देण्यात आली असेल, त्याच अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांसाठी सदर सुविधेचा वापर करणे बंधनकारक राहिल. अन्य अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांसाठी सदर सुविधेचा वापर केल्याचे आढळून आल्यास करार रद्द करण्यात येईल.
- १२) शासकिय वैद्यकिय महाविद्यालय व रुग्णालयामध्ये प्रशिक्षणासाठी येणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी रुग्णालयांच्या नियमाचे काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक राहिल.
- १३) एका अभ्यासक्रमाकरीता रुग्णालयाच्या खाटा वापरण्यास दिल्या असतील तर त्याच खाटा इतर अभ्यासक्रमासाठी देता येणार नाहीत.

१४) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, वैद्यकिय शिक्षण व औषधे विभाग आणि महानगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील महाविद्यालये यांच्याकडून प्रशिक्षण शुल्काची आकारणी करण्यात येणार नाही.

१५) अभ्यासक्रमाकरीता मान्यता दिल्यानंतर खाजगी शैक्षणिक संस्था / सार्वजनिक ट्रस्ट यांना सदर शासकिय रुग्णालयातील जागा प्रशिक्षणाकरीता वापरता येणार नाही. संस्थेस प्रशिक्षणाकरीता भाडेतत्वावर जागा हवी असल्यास व रुग्णालयाकडे जागा उपलब्ध असल्यास प्रति दिन प्रमाणे शुल्क आकारण्यात येईल. सदर जागेचे भाडे आरोग्य संचालनालयाकडून निश्चित करण्यात येईल. यासाठी शासनाच्या परवानगीशिवाय कोणतेही बांधकाम करण्यात येणार नाही.

१६) उपरोक्त अटीचा समावेश करून संबंधित जिल्हा शल्य चिकित्सक यांनी संबंधित संस्थेसमवेत करारपत्र करून ते नोंदणीकृत करून घ्यावे.

३. प्रत्येक संस्थेस वरीलप्रमाणे मान्यता देण्यापूर्वी उच्च व तंत्र विभागाचे अभिप्राय विचारात घेवून आवश्यकतेनुसार त्या विभागाने नमूद केलेल्या अटींचा समावेश प्रशिक्षणासाठी खाटा देण्यास करून मान्यता देण्याबाबत निर्णय घेण्यात येईल.

४. ज्या संस्थाना संबंधित औषधनिर्माणशास्त्र अभ्यासक्रमाशी शासकिय रुग्णालयाच्या खाटा प्रशिक्षणाकरीता आवश्यक आहेत, अशा संस्थांनी भारतीय औषधनिर्माणशास्त्र परिषदेने निश्चित केलेल्या अटींचा समावेश असलेले प्रस्ताव सदर अटी व शर्तीच्या प्रतिसह संबंधित जिल्हा शल्य चिकित्सक यांच्याकडे सर्व आवश्यक कागदपत्रासह सादर करावेत.

५. वरीलप्रमाणे अटींची पूर्तता करणारे करणारे आणि भारतीय औषधनिर्माणशास्त्र परिषदेने निश्चित केलेल्या अटींची पूर्तता करणारे प्रस्ताव जिल्हा शल्य चिकित्सक यांनी संस्थेकडील अभ्यासक्रमाबाबतच्या संपूर्ण तपशिलासह व शिफारशीसह संबंधित उपसंचालक, आरोग्य सेवा यांच्यामार्फत व आयुक्त, आरोग्य सेवा यांच्यामार्फत शासनाकडे सादर करावेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००२२७१४५८२८२८१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रो.दि.कदम पाटील)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल- १/२, (लेखापरिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई/ नागपूर
२. संचालक-१, आरोग्य सेवा, मुंबई
३. संचालक-२, आरोग्य सेवा, पुणे
४. सर्व जिल्हाधिकारी
५. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
६. सहसंचालक, आरोग्य सेवा (रुग्णालये-राज्यस्तर), मुंबई.
७. सहसंचालक, आरोग्य सेवा (अर्थ व प्रशासन), पुणे
८. सर्व उपसंचालक, आरोग्य सेवा
९. सर्व जिल्हा शल्य चिकित्सक
१०. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
११. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. वित्त विभाग (व्यय-१३), मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवडनस्ती (आरोग्य-३)